

การศึกษาแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายใน
ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน
อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย*

THE GUIDELINES FOR UPGRADING INTERNAL QUALITY ASSURANCE
UNDERLYING EDUCATION QUALITY CRITERIA OF PRIVATE BASIC
EDUCATION SCHOOLS UNDER PRIVATE EDUCATION COMMISSION
IN MAE SAI DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ,
Ketsaraphan Punsrigate
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย
Graduate School, Chiangrai College
E-mail : bunthi_ta@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิจัยพบว่า

* Received 24 May 2023; Revised 29 June 2023; Accepted 30 June 2023

1. สภาพการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 4.05$) รองลงมา คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.86$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 3.82$) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\mu = 3.79$) และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.50$) ตามลำดับ

2. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.16$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 2.64$) รองลงมา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 2.28$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 2.05$) ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ($\mu = 1.97$) และด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\mu = 1.85$) ตามลำดับ

3. แนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์ คุณภาพการศึกษา เพื่อดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มี 10 แนวทาง

คำสำคัญ : ประกันคุณภาพภายใน, โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine the conditions and problems of internal quality assurance of private basic education schools under Private Education Commission, Mae Sai District, Chiang Rai Province; 2) to explore the best practice of internal quality assurance system of private basic education schools under Private Education Commission, Mae Sai District, Chiang Rai Province; and 3) to propose the guidelines upgrading internal quality assurance underlying the best practice of private basic education schools under Private Education Commission, Mae Sai District, Chiang Rai. The population were 90 participants including school directors, vice directors and chiefs of quality assurance administration of schools under Private Education Commission, Mae

Sai District, Chiang Rai Province. The research instruments were questionnaire and in-depth interview while statistics for data analysis were percentage (%), mean (μ) and standard deviation (σ). The results showed that:

1. The internal quality assurance conditions of private basic education schools under Private Education Commission, Mae Sai District, Chiang Rai Province, in overall, were rated at the high level ($\mu = 3.80$). The individual aspects analysis showed that the aspect holding the highest mean was designing school development plan ($\mu = 4.05$), followed by assessing school education quality ($\mu = 3.86$), implementing school development plan ($\mu = 3.82$), administrating school management and information system ($\mu = 3.79$), and determining education standards ($\mu = 3.50$) respectively.

2. The internal quality assurance problems of private basic education schools under Private Education Commission, Mae Sai District, Chiang Rai Province, in overall, were rated at the low level ($\mu = 2.16$). The individual aspects analysis showed that the aspect holding the highest mean was designing school development plan ($\mu = 2.64$), followed by determining education standards ($\mu = 2.28$), implementing school development plan ($\mu = 2.05$), assessing school education quality ($\mu = 1.97$), and administrating school management and information system ($\mu = 1.85$) respectively.

3. The results proposed 10 guidelines upgrading school internal quality assurance underlying education quality criteria for excellence private basic education schools under Private Education Commission, Mae Sai District, Chiang Rai Province.

Keywords : Internal Quality Assurance, Private Basic Education Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 47 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก สอดคล้องกับข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่สอง (พ.ศ. 2562-2571) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้กำหนดหลักการและกรอบแนวคิด ที่เน้นการปฏิรูประบบการศึกษา และระบบการเรียนรู้ โดยระบบการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ครู หลักสูตร โรงเรียน และกระบวนการสร้างและถ่ายทอดความรู้ ซึ่งปัจจัยนี้มีความสำคัญมากที่สุดในการปฏิรูปการศึกษา ด้วยการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเน้นประเด็นหลัก 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าการดำเนินการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงพอที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม การประกันคุณภาพจึงเป็นกระบวนการบริหารจัดการภายในที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้วย การดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมิน คุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554, น. 7)

สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา ได้จัดทำข้อกำหนดการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการรวม 4 มาตรฐาน คือ 1) ผลการจัดการศึกษา จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ 2) การบริหารจัดการศึกษา จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ 4) การประกันคุณภาพภายใน จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ และจำแนกตามกลุ่มตัวบ่งชี้ รวม 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ 2) กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ 3) กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น. 1)

จากนโยบายของรัฐบาลในการยกระดับโรงเรียนชั้นนำของรัฐที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดี มีมาตรฐานสากล รวมทั้งนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนมากขึ้น และโรงเรียนมีความพร้อมที่จะจัดกิจกรรม การเรียนรู้มากขึ้น แสดงให้เห็นความพยายามในการยกระดับคุณภาพ การศึกษาของรัฐและ ส่งเสริมความนิยมด้วยมาตรการต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจัดการโรงเรียนเอกชน เมื่อผู้ประกอบการไปใช้บริการทางการศึกษาของรัฐมากขึ้น ทางออกของโรงเรียน เอกชนคือการเร่ง ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกันหรือเหนือกว่า เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้ประกอบการ และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, น. คำนำ)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน ศึกษาเอกชน อำเภอมะสาय จังหวัดเชียงราย ว่าเป็นอย่างไรและใช้เกณฑ์คุณภาพ การศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (2009 - 2010 The Baldrige National Quality Program : Education Criteria for Performance Excellence) และเสนอแนวทางในการ ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์คุณภาพให้เป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศด้านการจัด การศึกษาในระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอมะสาय จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเสนอแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพ การศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอมะสาय จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วยขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขต ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตด้านเวลา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา

1. ศึกษางานบริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 และองค์ประกอบในการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

2. เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ 2009 - 2010 The Baldrige National Quality Program : Education Criteria for Performance Excellence ประกอบด้วยข้อกำหนด รวม 7 หมวด ได้แก่ หมวด 1 การนำองค์กร หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ หมวด 3 การมุ่งเน้น ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 4 การวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร หมวด 6 การจัดการกระบวนการ และหมวด 7 ผลลัพธ์

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรของการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดกลุ่มเอกชนจังหวัดเชียงราย จำนวน 9 โรงเรียน ประชากรประกอบด้วย คือ ผู้อำนวยการ สถานศึกษา รองผู้อำนวยการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 แห่งๆ ละ 10 คน รวม 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้

1. เครื่องมือเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็น ชนิดปลายปิด ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และประเมินค่า โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้ ซึ่งมีโครงสร้าง 2 ส่วน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ส่วนงานที่กำกับดูแล และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในที่ครอบคลุมการปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. เครื่องมือเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2551, น. 116) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านแนวทาง/ วิธีดำเนินการประกัน คุณภาพภายในตาม เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาขอหนังสือจากวิทยาลัยเชียงรายถึงผู้บริหารเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 9 แห่ง เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมาย จากนั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลแบบสอบถามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยหาความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาในการปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ทำการวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็น คำตอบ จัดทำเป็นร่างแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายใน ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและให้ความเห็น จากนั้นนำไปปรับปรุงพัฒนาร่างแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์ คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ผลการวิจัย

- ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1. ผลการศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

ข้อรายการ	ระดับการปฏิบัติ		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	3.50	0.53	ปานกลาง
2. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	3.79	0.53	มาก
3. ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.05	0.53	มาก
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.82	0.45	มาก
5. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	3.86	0.63	มาก
เฉลี่ย	3.80	0.38	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 4.05$) รองลงมา คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.86$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 3.82$) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\mu = 3.79$) และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.50$) ตามลำดับ

2. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

ข้อรายการ	ระดับปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	2.28	0.46	น้อย
2. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	1.85	0.51	น้อย
3. ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	2.64	0.64	ปานกลาง
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	2.05	0.41	น้อย
5. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	1.97	0.47	น้อย
เฉลี่ย	2.16	0.32	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.16$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 2.64$) รองลงมา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 2.28$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 2.05$) ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ($\mu = 1.97$) และด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\mu = 1.85$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้นำผลศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ร่วมกับการศึกษาเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX) ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุม

สนทนากลุ่มโดยมีเข้าร่วมสนทนา คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง ซึ่งจากการสนทนาสามารถสรุปแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีดังนี้

1. ผู้บริหารร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการนำองค์กรสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

2. สถานศึกษากำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติงานของหน่วยงานตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX)

3. สถานศึกษาจัดทำคู่มือการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX) ตามบริบทของสถานศึกษา

4. สถานศึกษาดำเนินการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX) เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาตามบริบทของสถานศึกษา

5. สถานศึกษามีการดำเนินการประชุม อบรม ให้ความรู้ และอธิบายการบูรณาการหลักการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX)

6. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยนำมาตรฐานการศึกษาร่วมกับเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX) ตลอดจน การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

7. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อพัฒนาสมรรถนะในด้านการบริหารงานการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEX)

8. สถานศึกษาจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้ (Information and knowledge management) โดยจัดเรียงใหม่เพื่อมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพและความพร้อมใช้งานของข้อมูลและสารสนเทศ และเรื่ององค์ความรู้ ตลอดจน จัดทำฐานข้อมูลทั้งมาตรฐานการศึกษาร่วมกับเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

9. สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนสมรรถนะครูผู้สอนให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย ตลอดจน กำหนดเป้าหมายของ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน โดยเน้นผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระบวนการ (Product and Process results)

10. สถานศึกษามีการดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยง อย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลได้ผลเสียอย่างรอบด้าน (intelligent risks) ด้วยตระหนักว่า ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่มิอยู่ในสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ที่ค้นพบ คือ

1. สภาพการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่า สถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนมีการขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาเอกชนจำเป็นต้องแข่งขันในด้านคุณภาพเพื่อให้ได้รับความนิยมนจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน ซึ่งจากการขยายตัวสถานศึกษาเอกชน ภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลเรื่อง การจัดการอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน นอกจากนี้ สถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือเอกชนจำเป็นต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 17-18) มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

2. ปัญหาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอมะสา ย จังหวัดเชียงราย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา และเมื่อพิจารณาในเชิงลึกยังพบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและวางแผนความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการศึกษาและวิเคราะห์สถานศึกษา โดยอาศัยการวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษารู้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน มองเห็นโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังนั้น จึงมีปัจจัยหลายด้านที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องวิเคราะห์ให้รอบด้าน ร่วมกับการให้ความร่วมมือกับชุมชน ก่อนการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2562, น. 2) ที่กล่าวว่า แผนพัฒนาคุณภาพศึกษาเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทที่จะกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอมะสา ย จังหวัดเชียงราย พบว่า มี 10 แนวทาง ทั้งนี้จากกระบวนการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เริ่มจากการศึกษาศึกษา แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการศึกษาข้อมูลสภาพและปัญหาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอมะสา ย จังหวัดเชียงราย ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสามารถนำแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายใน ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนไปประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทของสถานศึกษาได้

2. ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนควรนำแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนไปบรรจุลงในกลยุทธ์การพัฒนาหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยฉุดรั้งเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จในการนำแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายใน ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานศึกษาเอกชน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายไปใช้ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2561). กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

ธีรวิมล เอกะกุล. (2551). การวิจัยปฏิบัติการ. อุดรราชธานี : บริษัทยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ.

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2562). กระบวนการนิเทศภายใน. กรุงเทพมหานคร : อักษรบริการ.

